

Hesab günündə peşman olmaq fayda verməyəcək.

Bu məqalədə Allaha iman edənlərlə inkar edənlərin peşmanlıq anlayışı arasındakı əsas fərqlər izah olunur. Dünya həyatında yaşanan peşmanlıqların insanın özünü düzəltməsinə və mənəvi cəhətdən inkişaf etməsinə xidmət etdiyi, axirətdəki peşmanlığın isə geri dönüşü olmayan, daimi bir əzab və kədər mənbəyi olduğu vurğulanır. Məqalə oxucuya hələ fürsət varkən Quran əxlaqına uyğun yaşamağın, səmimi tövbə etməyin və Allahın razılığını qazanmağa çalışmağın vacibliyini xatırladır. Eyni zamanda, hesab günündə yaşanacaq böyük peşmanlıqdan qorunmağın yolları göstərilərək insanlara mühüm mənəvi tövsiyələr təqdim edilir.

Dünyanın hər yerində Allaha iman etməyən insanlar həyatları boyu tez-tez peşmanlıq hissi yaşayırlar. Onlar hər şeyin hikmət və xeyir məqsədi ilə yaradıldığını dərk etmədikləri üçün çətinliklər və səhvlər qarşısında dərin daxili sıxıntı və narahatlıq hiss edirlər. Lakin onların göz ardı etdiyi əsas həqiqət budur ki, bu dünyadakı peşmanlıqdan daha böyük və daha ağır bir peşmanlıq axirətdə onları gözləyir.

Qurani rəhbər tutmadan, dindən uzaq bir həyat sürən insanlar axirətdə dünyada keçirdikləri hər an üçün dərin peşmanlıq hissi yaşayacaqlar. Çünki Allah onlara dünyada dəfələrlə xəbərdarlıq etmiş və doğru yola yönəlməyə çağırmışdır.

İnsanlara düşünmək və doğru yolu tapmaq üçün kifayət qədər zaman verilmişdir. Lakin onların bir qismi bu çağırışlara biganə qalmış, dünya həyatının sonsuz olduğunu zənn edərək axirəti unutmuşdur. Ölüm gəlib çatdıqda və insan cəhənnəmlə qarşılaşdıqda isə artıq geri dönüş və düzəliş imkanı qalmayacaq. Məhz bu an insan ruhunu sarsan, ən ağır və dərin peşmanlıq kimi qarşısına çıxacaqdır.

Peşmanlığın iki fərqli forması var. Allaha iman edən insanların yaşadığı peşmanlıq ilə inkar edənlərin yaşadığı peşmanlıq bir-birindən tamamilə fərqlidir.

İnsanlar həyatlarının heç bir mərhələsində səhv etmək istəməzlər. Lakin insan çox vaxt səhvlər edərək yetişir və kamilləşir. Səhvlər dünya həyatındakı imtahanın mühüm bir hissəsini təşkil edir. Səhv insan həyatının ayrılmaz bir parçası olduğu üçün, bu mövzu üzərində dərinlən düşünmək və özünü buna hazırlamaq vacibdir: “Səhv edildikdə ondan necə dönülməlidir?”, “İnsan etdiyi səhvə görə Allaha necə sığınmalı və Ondan necə bağışlanma diləməlidir?”, “Qurana görə səhvdən dolayı peşmanlığın ölçüsü nədir?”, “Səhv edən insan mütləq günahkarlıq hissi daşmalıdırmı?”, “İnsan səhvini düzəltdikdən sonra onu unutməlidir, yoxsa onun sınıtısını daima hiss etməlidir?”, “Eyni səhvin təkrarlanmaması üçün hansı tədbirlər görülməlidir?”, “Səhv necə düzəldilməlidir?” kimi suallar bu məsələnin əsasını təşkil edir.

Sonsuz mərhəmət sahibi olan Allah Quranda bu sualların hər birinə aydın cavablar vermişdir. Buna görə də insan səhv etdikdə, bundan sonrakı həyatında həmin səhvə necə yanaşacağını Quranın göstərdiyi əsaslara uyğun olaraq müəyyən etməlidir.

Quran əxlaqı ilə yaşayan möminlər hər şeyin Allahın elmi və izni daxilində baş verdiyini, başlarına gələn hər hadisənin Allahın iradəsi ilə reallaşdığını qəti şəkildə bilən insanlardır. Allaha səmimi şəkildə təvəkkül etdikləri üçün onların ən əsas xüsusiyyətlərindən biri təslimiyyət və güvəndir. İman edən insan həm çətinliklə, həm də rahatlıqla qarşılaşdıqda, hətta istəmədiyi bir səhvi etdikdə belə bunun arxasında bir hikmət olduğunu bilir və təvəkküllü davranır. Əgər bir xəta baş verərsə, dərhal tövbə edərək Allahın onu bağışlayacağına ümid edir.

Qurana uyğun bu düşüncə tərzı sayəsində insan həyat boyu davam edən, onu sıxan və yoran peşmanlıq hissinə düşmür. Çünki iman edən insanın yaşadığı peşmanlıq onu islah olmağa, tövbəyə və eyni səhvləri təkrarlamamağa yönəldir. Edilən səhv onun özünü düzəltməsinə və qüsurlarını aradan qaldırmasına vəsilə olur. Səhv insanı ruhi sıxıntıya və mənfi emosional vəziyyətə salmır. Onun şövqünü, həyəcanını və iman gücünü zəiflətmir, onu vəsvəsəyə və depressiyaya sürükləmir.

Bunun tam əksinə olaraq, Allaha iman etməyən insanların yaşadığı peşmanlıq hissi son dərəcə ağır və uzunmüddətli olur. Allahın yaratdıqlarında hikmət və xeyir görə bilmədikləri, həmçinin təvəkkül sahibi olmadıqları üçün qarşılaşdıqları çətinliklər və etdikləri səhvlər qarşısında dərin daxili sıxıntı yaşayır, ümitsizliyə qapılır və çox vaxt bu mənfi psixoloji vəziyyətdən çıxmaqda çətinlik çəkirlər. Həyatları boyu bir çox hadisə ilə bağlı peşmanlıqlarını **“kaş ki”** ifadələri ilə dilə gətirirlər: **“Kaş bunu etməsəydim”, “kaş bunu deməsəydim”, “kaş ora getməsəydim”**.

Lakin bundan daha mühüm həqiqət budur ki, etdikləri səhvlərdən sonra tövbə etmədikləri və özlərini islah etmədikləri üçün dünyada yaşadıkları bu peşmanlıqdan qat-qat daha ağır bir peşmanlıqla hesab günündə qarşılaşacaqlar. Dünya həyatını Allahın əmrlərindən uzaq keçirən insanlar haqq yoldan saparaq yaşadıkları hər anın peşmanlığını axirətdə əbədi şəkildə hiss edəcəklər. Çünki Allah onlara dünyada dəfələrlə nəsihət vermiş, xəbərdarlıq etmiş və doğru yola dəvət etmişdir. Buna görə də onların düşünərək həqiqəti dərk etmələri və doğru yolu tapmaları üçün kifayət qədər vaxt və imkan verilmişdir. Lakin onlar bu xəbərdarlıqları görməzlikdən gəlmiş, nəsihətlərə qulaq asmamış və dünya həyatının heç vaxt sona çatmayacağı düşüncəsinə qapılaraq axirəti unutmuşlar. Nəticədə, cəhənnəmlə qarşılaşdıqları zaman artıq geri dönüş və etdiklərini düzəltmək imkanı olmayacaqdır.

Allah Quranda inkar edənlərin axirətdə yaşayacaqları dərin peşmanlığı belə xəbər verir:

“Həqiqətən, Biz sizi yaxın bir əzabla xəbərdar etdik. O gün insan (dünyada ikən) etdiyi əməllərinə baxacaqdır. İnkar edən isə: “Kaş mən torpaq olaydım!” - deyəcəkdir.” (Nəbə surəsi, 40)

“Alovun qarşısında dayandırıldıqları zaman: “Kaş biz (dünyaya) qaytarılaydıq, Rəbbimizin ayələrini yalanlamayırdıq və möminlərdən olaydıq!” – demələrini görəydin.” (Ənam surəsi, 27)

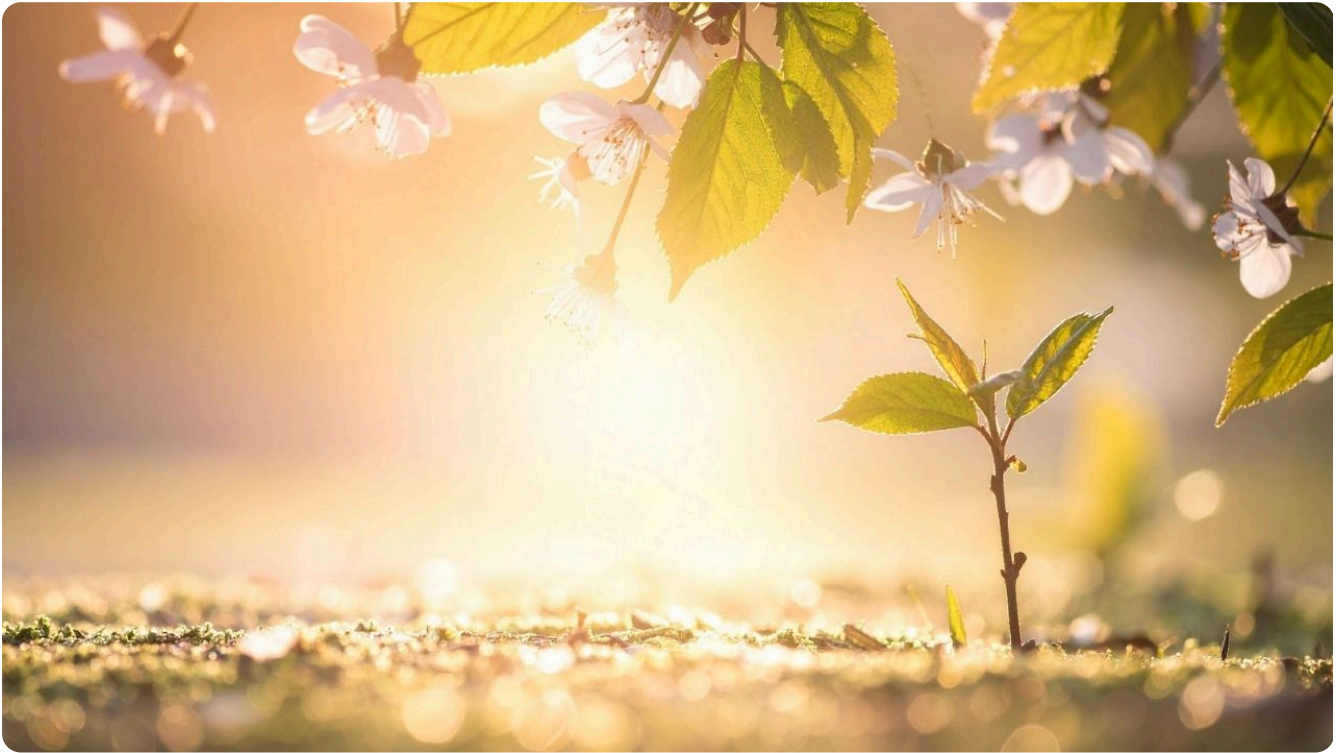
“Onlar: “Əgər (elçiləri) dinləsəydik, yaxud aqlımızı işlətsəydik, alovlu od əhli arasında olmazdıq!” - deyəcəklər.” (Mülk surəsi, 10)

İnsanlar “Kaş aqlımızı işlədib həqiqəti dərk etsəydik, kaş Rəbbimizin ayələrini təkzib etməsəydik, kaş bizi xəbərdar edənlərin çağırışına qulaq assaydıq...” deyərək, hətta torpaq olub yox olmağı arzulayacaq qədər dərin bir peşmanlıq yaşayacaqları gün gəlməmişdən əvvəl bu ilahi xatırlatmalara diqqət yetirməli, hələ etdiklərini düzəltmək imkanı varkən Allahın razı olduğu din əxlaqına yönəlməlidirlər.

Hesab günündə heç kimin peşmanlığı nə özünə, nə də başqasına fayda verəcək, heç bir insanı Allahın əzabından xilas edə bilməyəcək. Belə bir peşmanlıqla üzləşməməyin yeganə yolu vaxt itirmədən Allaha təslim olmaq və həyatını Onun əmrləri əsasında qurmaqdır. Axirətdə Allahdan başqa sığınacaq, Ondən başqa qurtuluş yolu olmadığı üçün insanları Allaha yönəltmək məqsədi daşıyan hər bir xəbərdarlıq son dərəcə dəyərli və həyatı əhəmiyyət kəsb edən bir nəsihət kimi qiymətləndirilməlidir. Uca Allah Quranda bu həqiqəti belə xatırladır:

“Allah tərəfindən qarşısıalınmaz gün gəlməmişdən əvvəl Rəbbinizin çağırışına cavab verin! O gün sizin üçün heç bir sığınacaq olmayacaq və siz günahlarınızı inkar edə bilməyəcəksiniz.” (Şura surəsi, 47)

“Sizə əzab gəlməmişdən əvvəl Rəbbinizə dönün və Ona təslim olun! Yoxsa sonra sizə yardım olunmaz. Fərqudə olmadığınız bir vaxtda qəflətən sizə əzab gəlmədən əvvəl Rəbbinizdən sizə nazil edilənin ən gözəlinə (Qurana) tabe olun!” (Zumər surəsi, 54–55)

<https://www.harunyahya.info/az/meqaleler/iesab-gununde-pesman-olmaq-fayda-vermeyecek>